

Sygn. akt III Cz 164/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Danuta Pacześniowska

Sędziowie: SO Krystyna Wiśniewska-Drobnny

SO Tomasz Pawlik (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2015 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku wierzyciela (...) S.A. w Ł.

z udziałem dłużnika (...) w J.

o egzekucję wierzytelności pieniężnych

na skutek zażalenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy M. B.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Jastrzębiu - Zdroju z dnia 17 kwietnia 2014 r., sygn. akt I Co 2490/13

postanawia:

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt 1 w ten sposób, że oddalić skargę,**
- 2. w pozostałym zakresie oddalić zażalenie,**
- 3. znieść między stronami koszty postępowania zażaleniowego.**

SSO T. Pawlik (spr.) SSO D. Pacześniowska SSO K. Wiśniewska-Drobnny

Sygn. akt III Cz 164/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy, po rozpoznaniu skargi dłużnika i wniosku tegoż dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej, zmniejszył ustaloną przez Komornika opłatę egzekucyjną w sprawie sygn. akt Km 7674/13 z 64 972, 89 zł na 25.989,16 zł (pkt 1 postanowienia). Następnie zaś obniżył tak ustaloną opłatę na 15 000 zł.

Sąd I instancji uznał, że skarga na czynności komornika miała uzasadnione podstawy, a wniosek dłużnika – (...) – o obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej zasługiwał na uwzględnienie. W ocenie Sądu Rejonowego Komornik w realiach niniejszej sprawy bezzasadnie ustalił wysokość opłaty egzekucyjnej na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Zauważył w tym kontekście, iż jedyną jego czynnością egzekucyjną było de facto zajęcie kwoty uzyskanej w toku postępowania zabezpieczającego, która została zdeponowana na bankowym rachunku depozytowym. W takim stanie sprawy twierdzenie Komornika o zastosowaniu innego, niż zajęcie rachunku bankowego, skutecznego środka egzekucyjnego uznać należy za nadużycie interpretacyjne nakierowane na uzyskanie rażąco zawyżonych należności egzekucyjnych. Skierowanie egzekucji do rachunku bankowego i rachunku depozytowego w swej istocie ma takie samo znaczenie i wymaga takiego samego nakładu pracy. Stąd też ustawodawca dla takich czynności przewidział obniżoną opłatę egzekucyjną, której wysokość ustalona została w art. 49 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. Tym samym owa opłata w niniejszej sprawie nie mogła przekroczyć

8 procent wartości wyegzekwowanego świadczenia, przy czym nie mogła być wyższa od 10-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Z tych też względów, na podstawie powyższej normy prawnej, sąd rejonowy uznał, iż opłata egzekucyjna, którą Komornik winien ustalić nie mogła być większa od kwoty 34.652,21 zł. W realiach niniejszej sprawy, zdaniem Sądu Rejonowego, owa opłata winna być także dodatkowo obniżona przez zaliczenie jej na poczet opłaty uiszczonej przez wierzyciela w toku postępowania zabezpieczającego. Postępowanie egzekucyjne, które koszty zostały ustalone przez Komornika w zaskarżonym postanowieniu, zostało bowiem poprzedzone wszczętym na wniosek wierzyciela postępowaniem zabezpieczającym, w ramach którego na rzecz organu egzekucyjnego uiszczono opłatę tę w wysokości 8.663,05 zł. Z tych też względów do ustalenia należnej komornikowi opłaty egzekucyjnej należało zastosować normę art. 49 ust. 6 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji i w konsekwencji na jej poczet zarachować kwotę 8.663,05 zł. Tym samym należna Komornikowi opłata za prowadzenie egzekucji w sprawie KM 7674/13 nie mogła być większa niż 25.989,16 zł.

Odnosząc się do stanowiska Komornika Sąd Rejonowy wskazał w tym, iż fakt upadku tytułu zabezpieczenia, który to skutek, zdaniem tego Sądu, następuje ex lege z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia stanowiącego tytuł wykonawczy nie mógł stanowić żadnej przeszkody do zastosowania normy art. 49 ust. 6 ustawy. Co do zasady możliwość skierowania egzekucji do mienia zajętego w ramach postępowania zabezpieczającego następuje każdorazowo po upadku zabezpieczenia, a tym samym zaproponowana przez

Komornika wykładania owego przepisu uczyniłaby z niego normę prawną nie mającą w praktyce zastosowania.

W ocenie sądu rejonowego uzasadniony był także wniosek dłużnika o obniżenie opłaty egzekucyjnej w trybie art. 49 ust. 7 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W postępowaniu egzekucyjnym czynności Komornika ograniczyły się bowiem do zajęcia kwoty zgromadzonej na rachunku depozytowym i przekazania jej wierzycielowi. Tym samym jego nakład pracy nie był duży, a uzasadnione było także użycie do jego określenia sformułowania „znikomy” Ustalając ostateczną wysokość opłaty na kwotę 15.000 zł. Sąd Rejonowy miał także na uwadze bardzo złą sytuację finansową dłużnika, która stanowiła realną podstawę do likwidacji (...) gdyby czynione na szeroką skalę działania naprawcze, o których Sądowi jest wiadomo z urzędu, nie przyniosły zakładanego rezultatu.

Na opisane postanowienie zażalenie wniósł Komornik, który domagał się oddalenia skargi dotyczącej ustalenia wysokości opłaty oraz wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej. Wniósł także o obciążenie dłużnika kosztami postępowania

Komornik podkreślił, że w przedmiotowym postępowaniu środki zostały wyegzekwowane na skutek zajęcia wierzytelności z tytułu kwot zdeponowanych na rachunku depozytowym w wyniku prowadzonego postępowania zabezpieczającego na podstawie nakazu zapłaty. Prowadzone aktualnie postępowanie nie stanowiło kontynuacji postępowania zabezpieczającego, gdyż zabezpieczenie upadło (art.754¹ k.p.c.). Podstawą naliczenia opłat mogą być natomiast wyłącznie czynności dotyczące toczącego się postępowania.

Komornik zwrócił także uwagę, że dłużnik mógł uniknąć opłaty egzekucyjnej, gdyby przekazał bezpośrednio kwoty znajdujące się na rachunku depozytowym (będące na jego żądanie do zwrotu po upadku zabezpieczenia) wierzycielowi.

W zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego obniżenia opłaty egzekucyjnej podniósł, że opłaty egzekucyjnej stanowią podstawę utrzymania państwowego systemu egzekucyjnego i mają charakter publicznoprawny.

Dłużnik wniósł o oddalenie zażalenia i obciążenie Komornika kosztami postępowania. Aprobował stanowisko Sądu Rejonowego. Podkreślił także swoją trudną sytuację finansową jako (...) finansowanego wyłącznie ze środków przekazywanych przez (...)

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie dotyczące ustalenia wysokości opłaty egzekucyjnej zasługiwało w pełni na uwzględnienie. Przede wszystkim rację ma Komornik, że postępowanie egzekucyjne toczące się w sprawie sygn. akt Km 7674/13 nie było kontynuacją prowadzonego wcześniej postępowania zabezpieczającego. Nie jest trafne stanowisko Sądu I instancji, że co do zasady możliwość skierowania egzekucji do mienia zajętego w ramach postępowania zabezpieczającego następuje każdorazowo po upadku zabezpieczenia. Pozostaje ono bowiem w sprzeczności z treścią art. 754¹ § 1 i 2 k.p.c.. Zgodnie z tym przepisem, w wypadku wydania orzeczenia uwzględniającego powództwo, zabezpieczenie upada po upływie 2 tygodni od uprawomocnienia się tego orzeczenia, gdy uprawniony, który uzyskał zabezpieczenie m. in. poprzez zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego albo z innej wierzytelności (co miało miejsce w rozpatrywanym stanie faktycznym) nie wniesie o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych. Tym samym nie było podstaw do zastosowania art.49 ust.6 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji tj. zaliczenia opłaty za wykonanie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia na poczet opłaty egzekucyjnej. Takie zaliczenie mogłoby bowiem mieć miejsce tylko w wypadku złożonego w terminie wniosku wierzyciela o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych. W niniejszej natomiast sprawie wierzyciel złożył taki wniosek już po upadku zabezpieczenia, a zatem dłużnik mógł już wcześniej dysponować zabezpieczonymi sumami przekazanymi przez Komornika na rachunek depozytowy. W istocie podjęcie tych kwot i przekazanie ich bezzwłocznie wierzycielowi czyniłoby bezcelowym postępowanie egzekucyjne, czego jednak dłużnik nie zrobił.

Skierowanie egzekucji do wierzytelności dłużnika polegającej na prawie do żądania wypłaty (zwrotu) sum zgromadzonych na rachunku depozytowym w wyniku przeprowadzonego postępowania zabezpieczającego nie jest tożsame, jak błędnie przyjął Sąd Rejonowy, z egzekucją z rachunku bankowego. Należna Komornikowi opłata winna być zatem ustalona z zastosowaniem art.49 ust.1 zdanie pierwsze ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, nie zachodzi bowiem w rozpatrywanej sprawie wypadek ze zdania drugiego ust.1 art.49 cytowanej ustawy.

Z opisanych powodów, gdy Komornik ustalił wysokość opłaty egzekucyjnej w zgodzie z art. 49 ust.1 zdanie pierwsze ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, skarga na jego czynności podlegała oddaleniu. **Z tych wszystkich względów orzeczono zatem jak w pkt 1 sentencji na zasadzie art.386 § 1 w zw. z art.13 § 2 i art.397 § 2 k.p.c.**

Nieuzasadnione jest zażalenie Komornika na rozstrzygnięcie dotyczące obniżenia opłaty egzekucyjnej. Przesłankami obniżenia wysokości opłat, o których mowa w art. 49 ust. 1 i 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji są w szczególności nakład pracy komornika lub sytuacja majątkowa wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów. Postępowanie egzekucyjne przeciwko samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej jest postępowaniem specyficznym, w trakcie którego organ egzekucyjny nie jest zmuszony podejmować w zasadzie jakichkolwiek czynności zmierzających do ujawnienia majątku dłużnika, albowiem przymusowa realizacja świadczeń na rzecz wierzycieli następuje przez zajęcie wierzytelności dłużnika w(...), ewentualnie przez zajęcie rachunku bankowego, na którym znajdują się środki finansowe uzyskane z (...) W niniejszej sprawie właściwe czynności egzekucyjne były de facto już wcześniej wykonane w postępowaniu zabezpieczającym (choć formalnie toczyły się odrębnie dwa postępowania: postępowanie zabezpieczające i postępowanie egzekucyjne).

Niewielki nakład pracy Komornika podjęty celem wyegzekwowania dochodzonego świadczenia, trudna sytuacja finansowa dłużnika oraz szczególny charakter usług świadczonych przez dłużnika przesądza, że względem dłużnika zachodzą przesłanki obniżenia ustalonej pierwotnie opłaty egzekucyjnej do kwoty 15 000 a zatem do kwoty stanowiącej wraz z opłatą uiszczoną przez wierzyciela w postępowaniu zabezpieczającym 1/3 opłaty wyliczonej zgodnie z treścią art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Komornika w zakresie wyводу odnośnie charakteru prawnego opłat egzekucyjnych oraz ich przeznaczenia. Rację ma Komornik twierząc, iż opłaty egzekucyjne są daninami publicznoprawnymi określonymi w ustawie co do wysokości, trybu uiszczania i rozliczania, które przeznaczane są na utrzymanie całego państwowego systemu egzekucji sądowej. Słusznie także podkreślono w zażaleniu, iż komornik z jednej strony jest organem wykonującym zadania publiczne państwa, na którego został w całości przerzucony ciężar

tak skutecznych, jak i bezskutecznych egzekucji, z drugiej zaś strony, komornik musi działać, jako przedsiębiorca, który ma osiągać zysk dla potrzeb utrzymania kancelarii, dokonywania wypłat dla pracowników itp.

Z powyższych - słusznych skądinąd - konstatacji Sąd Okręgowy wywodzi jednakże odmienne wnioski w zakresie możliwości stosowania przepisów art. 49 ust. 7-10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Powyższe stanowisko Komornika prowadziłoby bowiem do przyjęcia, iż model egzekucji w naszym kraju oparty na zasadzie samofinansowania się komorników stoi w sprzeczności z treścią przepisów art. 49 ust. 7-10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, a zatem skutkowałoby uznaniem tychże przepisów jako martwych. Tymczasem cytowane uregulowania zostały wprowadzone ustawą z dnia 12 lutego 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 228) zmieniającą ustawę o komornikach sądowych i egzekucji z dnia 17 czerwca 2010 r. Podobne rozwiązanie funkcjonowało przed wejściem w życie ustawy nowelizującej z dnia 24 maja 2007 r. Zakładając zatem racjonalność ustawodawcy, należy przyjąć, iż przepisy art. 49 ust. 7-10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji nie podważają obowiązującego systemu, a jedynie w sytuacjach szczególnych i wyjątkowych pozwalają na częściowe ograniczenie dochodów komorników.

Z tych też powodów orzeczono jak w pkt 2 sentencji na zasadzie art.385 § 1 w zw. z art.397 § 2 i art.13 § 2 k.p.c..

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na zasadzie art.100 w zw. z art.108 § 1 k.p.c. mając na względzie wyniki tego postępowania.

SSO T. Pawlik (spr.) SSO D. Pacześniowska SSO K. Wiśniewska-Drobny